

Avalik konsultatsioon

EKP juhend sobivuse ja nõuetekohasuse hindamise kohta – eelnõu

Küsimused ja vastused

1 Mis on juhendi eesmärk?

Juhendi eesmärk on selgitada EKP pangandusjärelvalve tegevuspõhimõtteid, tavasid ja menetlusi sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisel ühtse järelvalvemehhanismi (SSM) raames. Juhend annab järelvalve alla kuuluvatele üksustele, oluliste pankade juhiositsioonide kandidaatidele ja laiemale üldsusele ülevaate sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisel rakendatavatest kriteeriumidest ja menetlustest. Juhend hõlmab EKP põhimõtteid sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisel ning selle eesmärk on toetada järelvalve alla kuuluvaid üksusi, kellel lasub esmane vastutus sobivate juhtorgani liikmete ametisse nimetamise eest ning kes võivad kaasa aidata hindamisprotsessi kiirendamisele. See kõik edendab hindamisprotsesside ühtlustamist ja võrdsete tingimuste tagamist ühtses järelvalvemehhanismis.

Olenevalt konkreetsetes riigis kehtivast korrast võivad juhtivad ametikohad hõlmata ka panga peamiste kontrollifunktsioonide ülevaatajaid (nt riskijuht ja vastavuskontrolli juht).

2 Millised on sobivuse ja nõuetekohasuse hindamise kriteeriumid?

Äsja ametisse nimetatud juhtide sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisi tehakse krediitiasutuse taotluse korral kooskõlas asjaomase riigi õigusega. Hindamisel lähtutakse kapitalinõuete direktiivis (CRD IV) sätestatud viiest sobivuse ja nõuetekohasuse hindamise kriteeriumist: i) maine, ii) kogemus, iii) huvide konflikt ja sõltumatus, iv) ametiülesannete täitmisele pühendatav aeg ja v) juhtorgani kollektiivne sobivus.

3 Kuidas on EKP juhendi eelnõu seotud Euroopa Pangandusjärelvalve (EBA) asjakohaste suunistega ja EBA konsultatsiooniga?

EKP pangandusjärelvalve toetab Euroopa Pangandusjärelvalve tööd. Euroopa Pangandusjärelvalvel on regulatiivsel tasandil vastutus tagada CRD IV nõuete ühtlustatum tõlgendus; selleks avaldatakse asjakohased suunised. EKP pangandusjärelvalve soovib ühtlustada ELi nõuete rakendamist. Eelkõige peab ta

tagama, et finantsteenuste ühtset reeglistikku kohaldatakse krediidasutuste suhtes samamoodi kõigis ühtses järelevalvemehhanismis osalevates liikmesriikides.

Juhend ei asenda EBA suuniseid. EKP ja riiklikud pädevad asutused järgivad ühtse järelevalvemehhanismi raames EBA suuniseid. EBA suunistes tehtavad muudatused võivad kaasa tuua muudatusi ka EKP pangandusjärelevalve tegevuspõhimõtetes, tavades ja menetlustes.

Teavet EBA käimasoleva konsultatsiooni kohta saab [EBA veebilehelt](#).

4 Kuidas on EKP juhendi eelnõu konsultatsioon korraldatud?

Konsultatsiooniperiood lõpeb reedel, 20. jaanuaril 2017. Seejärel vaatab EKP läbi kõik esitatud märkused ja kohandab vajaduse korral juhendi teksti. Samuti kaalub EKP muutusi, mida EBA teeb oma suunistes pärast nendega seotud konsultatsiooni lõppu. EKP avaldab sobivuse ja nõuetekohasuse hindamise juhendi lõpliku versiooni koos selgitustega konsultatsiooni käigus tõstatatud probleemide lahenduste kohta tõenäoliselt 2017. aasta teises kvartalis.

5 Kas juhendis sisalduvad eeskirjad on õiguslikult siduvad?

Juhendi eelnõu eesmärk on ühtlustada sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisel kasutatavate hindamiskriteeriumide rakendamist. Ühtlustatud rakendamise kaudu soovitakse jõuda ühiste järelevalvetavadeni. Samuti eeldatakse, et krediidasutused võtavad juhendis sätestatud arvesse oma juhtorganite liikmete sobivuse hindamisel. Juhend iseenesest ei ole siiski õiguslikult siduv dokument.

6 Kas juhend kehtib ainult EKP otsese järelevalve alla kuuluvate pankade suhtes või puudutab ka teisi panku?

EKP teeb sobivuse ja nõuetekohasuse otsuseid ainult tema otsese järelevalve alla kuuluvate pankade juhtide kohta. Pangagruppide puhul hõlmab EKP järelevalve nii pangagrupi juhtkuse juhtorgani liikmeid kui ka kõigi pangagruppi kuuluvate tütarettevõtjate juhtorganite liikmeid.

Vähem oluliste pankade puhul teevad sobivuse ja nõuetekohasuse otsuseid endiselt riiklikud järelevalveasutused, välja arvatud uuele pangale tegevusloa andmisel.

7 Kas varasemaid sobivuse ja nõuetekohasuse otsuseid hakatakse süsteemselt läbi vaatama või jäävad need kehtima?

EKP ei hakka juba ametisse nimetatud juhte süsteemselt uuesti hindama. EKP on volitatud 1) hindama uusi ametisse nimetatavaid isikuid; 2) andma hinnanguid ametisse tagasi nimetatavate isikute kohta või ametikohtadel toimuvate muudatuste kohta, kui see on riigi õigusaktides ette nähtud; ning 3) tegema uusi hindamisi, kui

käimasoleva järelevalvetegevuse käigus ilmnevad probleemid, mis mõjutavad juhtorgani liikmete ametisse sobivust.

Ametisse tagasi nimetamise või teisele ametikohale nimetamise korral antakse hinnang juhul, kui see on riigi õigusaktides ette nähtud. Mõnes riigis tuleb uus hindamine teha juhul, kui juhtorgani liikme ametiaega pikendatakse või kui juhtorgani liikmest saab selle juht. Viimasel juhul hindab EKP, kas juhtorgani liige vastab juhi ametikohale sätestatud kõrgematele nõudmistele.

Eespool nimetatule vaatamata kehtib järgmine kord: kui EKP-l tekib järelevalvetegevuse käigus küsimusi juba ametisse nimetatud juhtorgani liikmete sobivuse ja nõuetele vastavuse kohta, võib teha uusi hindamisi alati, kui sellised küsimused puudutavad juhtorgani liikmete sobivust oma ametikohale. (Uus) hindamine toimub alati vastavalt kehtiva nõuetekohase ja õiglase menetluse tingimustele, lähtudes konkreetsest juhtumist ning tegutsedes kooskõlas kehtivate õiguslike ja regulatiivsete kriteeriumidega.

8 Miks kehtivad euroala riikides erinevad eeskirjad?

Ühtse järelevalvemehhanismi sobivuse ja nõuetekohasuse järelevalve põhineb Euroopa õigusel (CRD IV, ühtse järelevalvemehhanismi määrus ja ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus). Kuna sobivuse ja nõuetekohasuse nõuded tulenevad kapitalinõuete direktiivist, peab EKP kohaldama nende 19 euroala riigi õigusnorme, millesse kõnealused nõuded on üle võetud. Kui direktiiv jätab liikmesriikidele liidu õiguse rakendamisel otsustusruumi, võivad riikide õigusaktide sätetes säilida erinevused. Seega saab mõningaid erinevusi sobivuse ja nõuetekohasuse järelevalves ühtlustada vaid regulatiivsete muudatuste kaudu. EBA on samuti kinnitanud erinevuste esinemist oma 2015. aasta vastastikuse eksperdi hinnangu aruandes sobivuse kohta.

Kõikide kandidaatide suhtes kohaldatakse samu põhimõtteid, mis esitatakse viie olulise kriteeriumina. Kriteeriumide erinev tõlgendamine võib samuti viia erinevusteni riikide praktikas. Ühtne järelevalvemehhanism edendab nende ELi nõuete rakendamise ühtlustamist.

Eelkõige on ühtne järelevalvemehhanism juba taganud hindamiskriteeriumide ühtsena tõlgendamise (nt nõutava kogemuse ja oluliste huvide konfliktide hindamisel), kooskõlastatud menetlused (nt ühtne meetodika ja ühtlustatud teavitamisvormid) ning kokkulepped teatud järelevalvevahendite (nt intervjuud) kasutamise suhtes.

9 Milliste ametikohtade suhtes tuleb läbi viia sobivuse ja nõuetekohasuse hindamine – kas ainult juhtorgani liikmete või panga peamiste kontrollifunktsioonide juhtide (vastavuskontrolli, siseauditi ja riskijuht) suhtes?

Krediitiasutustel on erinevad juhtimisstruktuurid. Juhtorganisse võivad kuuluda peamiste kontrollifunktsioonide ülevaatajad (nt riskijuht ja vastavuskontrolli juht). Sel

juhul tuleb äsja ametisse nimetatud kontrollifunktsioonide juhtide sobivust hinnata sarnaselt juhtorgani liikmetega. Kui kõnealused juhid ei kuulu juhtorganisse, kohaldatakse juhendit võtmeisikute suhtes riigi õiguses sätestatud ulatuses.

10 Kas tegevjuht võib asuda juhtorgani esimehe kohale kohe pärast tegevjuhi kohalt lahkumist?

Selliseid muudatusi reguleerivad tavaliselt riigi õigusaktid ja/või krediitiasutuse üldjuhtimise kord. Sageli on ette nähtud ooteaeg, enne kui kandidaat saab asuda täitma esimehe ülesandeid.

Kui tegevjuht asub kohe pärast ametist lahkumist täitma juhtorgani esimehe ülesandeid samas krediitiasutuses, tekitab see juhtimise pideva järelevalve seisukohast küsimusi. See võib mõjutada sobivuse ja nõuetekohasuse, eelkõige sõltumatuse kriteeriumi hinnangut.

11 Kas tegevjuhil on lubatud täita samal ajal juhtorgani esimehe ülesandeid?

EKP leiab, et krediitiasutuse täitev- ja muud funktsioonid peavad olema selgelt lahutatud ning et juhtorgani esimehe ja tegevjuhi funktsiooni lahushoidmine peab olema reegel. Usaldusväärsed üldjuhtimise põhimõtted nõuavad mõlema funktsiooni täitmist kooskõlas asjaomaste isikute kohustuste ja aruandlusnõuetega. Vastavalt Baseli pangajärelevalve komitee põhimõtetele üldjuhtimise kohta (juuli 2015) ja EBA suunistele juhtimiskorralduse kohta (GL 44) võib EKP erandkorras anda loa nimetada üks isik nii tegevjuhi kui ka juhtorgani esimehe ametisse ainult juhul, kui on olemas parandusmeetmed, mis tagavad, et nende funktsioonide ühendamine ei kahjusta kummagi funktsiooni kohustusi ega aruandlusnõudeid.

12 Kas pankade esitatud kandidaate on ka tagasi lükatud?

Sobivuse ja nõuetekohasuse otsuseid ei avaldata. EKP eeldab, et tagasilükatud kandidaate ei ole palju, sest eelkõige on see pankade vastutus valida sellised juhtorgani liikmed, kes täidavad kõiki sobivuse ja nõuetekohasuse kriteeriume. Pangad on sellest kohustusest teadlikud ning sobivuse ja nõuetekohasuse hindamise juhend aitab neid, selgitades EKP pangandusjärelevalve tegevuspõhimõtteid, tavasid ja menetlusi sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisel. Lisaks ei ole EKP otsused seoses sobivuse ja nõuetekohasuse hindamisega alati lihtsalt positiivsed või negatiivsed. Mõnikord kehtestab EKP kandidaadile ja pangale konkreetsete probleemidega seotud nõuded: näiteks võidakse kandidaadilt nõuda konkreetse koolituse läbimist või loobumist väljaspool panka täidetavast ametikohast huvide konflikti või ametikohustuse täitmiseks kuluva aja tõttu, pangalt võidakse nõuda EKP teavitamist pooleliolevast kohtumenetlusest.

Ühtlasi põhinevad sobivuse ja nõuetekohasuse otsused nõuetekohasel ja õiglasel protsessil. Kui EKP-l tekib küsimusi kandidaadi õiguskriteeriumidele vastavuse suhtes, esitatakse need nii pangale kui ka kandidaadile. Pangad võivad kandidatuuri tagasi võtta, kui selgub, et probleeme ei suudeta täielikult lahendada.